СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 189. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 15. серпня, 1928. VOL. XXXVI. No. 189. Jersey City, N. J., Wednesday, August 15, 1928. THREE CENTS.

ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА.

АТАКУЮТЬ КЕЛОГА ЗА ПОЛІТИКУ В МЕКСИКО

ОБОРОНЮВАВ НАФТЯРІВ ОШУКАНЦІВ В МЕКСИКО, КОЛИ САМ АМЕРИКАНСЬКИЙ СУД КАРАВ ЇХ ТЮРМОЮ. ЧЕРЕЗ ОБОРОНУ ЗЛОЧИНЦІВ МАЛО ЩО НЕ ПРИЙШЛО ДО ВІЙНИ З МЕКСИКОМ.

ВИЛІЄМСТАВН, Масс., 13. серпня. — Давид Томас, професор історії і політичних наук на университеті в Арканзо, говорив сегодня в Політичнім Інституті про політику департаменту стейту супроти Мексика. Він підлав ту політику секретаря стейту Келога дуже острій критиці і признав право Мексикови видавати такі закони, яких вимагає добро краю. Забираючи землю чужинцям, мексиканський уряд не робив це дорогою большевицької грабежі, а заявив свою згоду дати відшкодовання. Департамент стейту протестував проти тих законів і боронив американських міліонерів гешефтярів як Синклера і других. Дійшло до того, що в Злучених Державах суд змушений був вести карні доходження проти міліонерів ошуканців, а департамент стейту боронив знова інтересів тих ошуканців в Мексико і через них мало що не наразив дві держави на війну.

ХЕМІЯ ВИРІШИТЬ СЛІДУЮЧУ ВІЙНУ.

НЕМА РАЦІЇ ВИКИДАТИ ГРОШІ НА ВЕЛИЧЕЗНІ КОРАБЛІ І ГАРМАТИ, БО ВСЕ ТЕ БУДЕ МОЖНА ДУЖЕ ЛЕГКО ЗНИЩИТИ. НЕ МОЖНА НІЯК ОХОРОНИТИ СЕБЕ ПЕРЕД ТИМ, ЩОБИ ДРУГІ НЕ ВИНАХОДИЛИ УБИЙЧИХ ГАЗІВ. З ТИМ ЛЕГКО СКРИТИСЯ. БУДУЧА ВІЙНА БУДЕ ДУЖЕ КОРОТКА

ШИКАГО, 13. серпня. — Сер Джеймс Ірвайн зі Шкотії мав виклад про отруйні гази. Він підніс, що вислід будучої війни буде залежати виключно від газів. Тому хай держави не думають, що коли вже хто розозброєний, то його кема вже чого боятися. Хемічні досліди не можливо сконтролювати. Вони будуть переводитись і при найбільшій контролі. А хемічну індустрію можна розвинути дуже скоро. Деякі фабрики можна поставити чи переробити прямо за кілька годин, не то днів. Вже тепер знайшли такі отруйні гази, що можна ними легко знищити цілі полоси. Тому вистарчить мати аеропляни, а вони вже дадуть собі раду з ворогом і без тяжких гармат та дреднавтів. Бомби з отруйними газами далеко страшніщі. Війна будучини буде тревати всего кілька днів і буде вестися майже виключно при помочі трійляних газів. Один край може охоронити себе перед другим тільки в той спосіб, що не допустить до ворога тих сирівців, без яких неможливо складати вибухові матеріяли.

ПОВІНЬ І БУРІ У ФЛОРИДІ.

ЦІЛІ ПОЛОСИ ЗАЛЯТІ ВОДАМИ. ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ДАЄ ПЕРШУ ПОМІЧ.

ДЖЕКСОНВИЛ, Флорида, 13. серпня. — Подвійна небезпека загрожує ще далі полудневій і західно-полудневій Флориді, а то сильні бурі і повінь. Ріки і озера повиливали і позаливали десятки місцевостей, які відтяті одні від других і позбавлені поживи. Зі всіх боків кличуть о ратунок. Першу поміч організує місцевий Червоний Хрест.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ВИХОДЯТЬ НА СТРАЙК.

ДОМАГАЮТЬСЯ 7½ ПРОЦЕНТОВОЇ ПІДВИШКИ.

ШИКАГО, Ілл., 13. серпня. — Братство залізничників і Товариство залізничних кондукторів західних залізниць відбуле останній мітінг в справі виходу на страйк з приводу того, що не можуть добитися підвишки платні. Менаджери залізниць годяться піднести платню залізничникам о 7½ процент, коли залізниці не будуть обовязані уживати при тренах тільки двох машин і точко означеного числа вагонів.

АЕРОПЛЯН ВІДБИРАЄ ПОЧТУ З КОРАБЛЯ.

ПОЧТА З ЕВРОПИ ПРИСПІШУЄТЬСЯ О 15 ГОДИН.

НЮ ЙОРК, 13. серпня. — Гідроплян з Французом Люї Демуґео як пільотом, радіооператором і механіком видетів з французького корабля Іль де Франс, коли той був ще на віддалі 300 миль від берега. Гідроплян викинули з корабля при помочи катапульки. По трох годинах був вже в пристані і віддав почту, яку забрав з корабля, а яка була призначена для західних стейтів. В той спосіб приспішено почту о 15 годин. Це була тільки спроба. А по ній будуть такі аеропляни вилітати правильно на нове море і там відбирати почту, але з таких кораблів, які будуть мати спеціяльне до цего приміщення.

ФАРМЕРИ КОНФЕРУЮТЬ З СМИТОМ.

11 ФАРМЕРСЬКИХ ЛІДЕРІВ ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ СМИТОВИ ФАРМЕРСЬКУ ПРОБЛЕМУ. МІЖ ТИМИ ЛІДЕРАМИ Є АЖ 7 РЕПУБЛИКАНЦІВ.

ОЛБАНІ, 13. серпня. — 11 фармерських лідерів предствляло Смитови фармерську квестію і наставали на те, що уряд мусить взяти контролю над надвишкою хліборобських продуктів. Лідери заявили, що Смит погоджувався з ними на тім пункті, та розпитував їх про ріжні справи, слухаючи їх виводів як ученик.

Смит оголосив з тої нагоди стейтмент і подав, що він запросив так лідерів тому, щоби пізнати фармерську справу з першого жерела.

ЗІ СВІТА

МОСКВА. — Большевики заняті новою іграшкою. Вони хочуть організувати міжнародний комітет робітників-мурінів, до якого мали би увійти представники Злучених Держав, Південної Африки, Гваделюпи, Мартініки та Куби.

МОСКВА. — Большевицькі банки заспокоюють костумерів величезними плякатами, розвішеними на стінах. У відозвах переконують большевики вкладчиків, щоби не боялися конфіскати. На чужинців плякати мають противний вплив. Вони вважають, що плякати зайвий раз доказують, що в большевицьких банках тримати гроші небезпечно.

БЕРЛІН. — Повідомляють, що Пілсудський, ідучи на зїзд леґіонарів до Вильни, був настроєний дуже войовничо й усі були здивовані, коли він змінив свій тон на зїзді.

Оказується, що одночасно зі зїздом у Вильні, на Балтійському морі відбувалися маневри большевицької фльоти, яка зайшла аж на лінію Мемеля. Страх перед большевиками змусив Пілсудського говорити не те, що він думав.

ЛОНДОН. — Англійський корабель „Оранто" зударився з японським пароплавом „Кітано Маре", 60 миль від Ґрімсбі. Обидва кораблі сильно ушкоджені. „Оранто" має на покладі 525 пасажирів, з котрих більшість Американці.

БЕРЛІН. — Доктор Штреземан, котрий перебуває тепер в Оберґофі, в Турингії, одержує тисячі привітів з усіх кінців Німеччини з нагоди пятилітнього ювилею керування міністерством закордонних справ.

АВСБУРГ, Німеччина. — Вогонь зруйнував старовинну фортецю, замок Етінґен пятнацятого віку, побудований князем Шенк фон Штавфенбергом. Дорогоцінна бібліотека знищена.

ГАВАНА. — Національний комітет охорони здоровля републики Куби виробив закон, по якому злочинцям, присудженим на смерть, прищеплюватимуть рака замісць смертної кари. Опісля лікарі будуть досліджувати хоробу. Прищеплення робитимуть по згоді злочинців. Ті, які виживуть 12 літ, будуть звільнені.

БЕРЛІН. — Ще на цьому тижні Німці офіційно повідомлять французький уряд про приїзд Штреземана до Парижа для підписання пакту Келога.

ЛЯГОР, Індія. — Широке на 9 миль озеро в Гімалайських горах в Азії прорвало ледяну загороду, яка тримала воду через три тижні і залило цілу долину. Вся маса води рушила з висоти 17,000 стіп, заливаючи та змітаючи все на своїм шляху. Населення спасалося на близьких підвищеннях. Комунікація між Марі і Калабаґам перервана. Спеціяльні пароплави спасають уратованих.

ЛОНДОН. — Зачалися воздушні маневри англійської фльоти. Участь беруть 150 аеропланів. Буде пороблена проба газової атаки Лондону.

ЛОНДОН. — „Дейлі Мейл" доносить, що московський ледолом „Красін", який знаходиться тепер у Стейенджер, скоро знова виходить на розшукування Роальда Амундсена та його товаришів і „Італії", що пропали в підбігунових ледах.

ГУВЕР І НАФТА.

НЮ ЙОРК, 12. серпня. — Соціялістична партія видала брошуру „Провідник для інтелігентного виборця", в якій атакує Гувера за те, що він сидів за часів Гардинґа в кабінеті і добре знав, що робить Фол з нафтовими полями, а не зробив жадного кроку, щоби перешкодити обманові.

ПОДОРОЖ І-ШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАПЕЛІ КОБЗАРІВ.

На припоручення НКО виїхала в гастрольну подорож 1-ша українська капеля кобзарів у складі 10 чол. до Поволжя, Уралу, Сибіру та Дальносхідного краю.

В репертуарі капелі є українська народня й історична пісня, а також твори сучасних композиторів: Ревуцького, Богуславського, Козицького. В цю подорож уперше в кобзарській капелі введено поділ інструментів на перші, другі й басові, а також пристосовано до кобзарської капелі інструментову музику.

ВЕЛИКА ШПИГУНСЬКА АФЕРА В НІМЕЧЧИНІ.

Берлінська поліція викрила на днях велику шпигунську аферу в користь Рад. Союзу. Арештовано конструктора фабрики літаків в Аддлерсдорфі під Берліном Людвіґа разом з 2-ма помічниками під закидом зради професійної тайни. Обвинувачені мали протягом останніх років стояти на большевицькій службі, та за великі гроші продати совітській амбасаді в Берліні дуже важні документи, що торкалися конструкції німецьких літаків у фабриках в Аддлерсдорфі та Юнкерса в Фрідріхсгафен. Совітська амбасада в Берліні видала вже заздалегідь комунікат, що не мала нічого спільного з обвинуваченими.

УКРАЇНСЬКІ ХУДОЖНИКИ НА ВСЕСВІТНІЙ ВИСТАВЦІ МАЛЯРСТВА Й РИСУНКУ.

У квітні цього року в Венеції відкрилася всесвітня виставка малярства й рисунку. Управа цієї виставки запросила українських художників надіслати свої експонати до Венеції. Уже надіслали свої твори: М. і Т. Бойчуки, Бородіна, Гвоздик, Кричевський, Седляр та інші київські і харківські художники.

ЛИТВА ЗАПРОШУЄ ДЕЛЕГАТА СОЮЗУ НАРОДІВ ДО КЕНІГСБЕРГУ.

Польсько-литовські підготовчі переговори на кенігсберсьхій конференції розбилися, як відомо, майже у всіх комісіях. Причиною є все справа Вильна, яку Литовці хочуть оставити надалі відкритим питанням, а щодо якої Поляки хочуть всеж таки полагодити для себе остаточно, очевидно з повним признанням Віленщини за Польщею. Зрозуміло, що такий стан переговорів сильно занепокоїв Литву, яка всеж таки хотіла добитися забезпечення з боку Польщі. Тоді ковенський уряд рішився вислати до Союзу Народів в Женеві письмо з проханням, щоби звідтам вислано неутрального делегата на недалеку кенігсберську конференцію Польщі з Литвою, де остаточно буде вирішена справа взаємовідношення цих обох держав. Цим робом хоче Литва, яка показалася супроти Польщі незвичайно уступчивою, — засвідчити перед світом, що вина за евентуальне зірвання переговорів в Кенігсбергу не лежить по її стороні.

Вістка про цей намір литовського уряду викликала велике занепокоєння, а навіть обурення у польській пресі, яка не перестає розписуватися про „литовську безличність".

НЕМА ТО, ЯК В СОВІТСЬКІМ РАЮ.

Російський летун в Ленінграді, Владімір Орлов, мав трилітного синка-ідіота. Одного разу він роздумав собі, що хлопця найкраще вбити. Як задумав, так і зробив. Відтак зголосився до поліції. По короткім процесі Орлова признано „технічно винним" і засуджено на — шість місяців тюрми, але кару відложено, а зате Орлова публично упімнено, щоби так більше, не робив. Кажуть, що ця дивоглядна процедура мала на ціли перестерегти „менше свідомих" людей, аби й вони не робили таксамо, як Орлов, з немилими їм дітьми.

АКАД. КОРЧАК-ЧЕПУРКІВСЬКИЙ СЕКРЕТАРЕМ ВСЕ-УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.

Народній Комісаріят Освіти Радянської України затвердив пропозицію Української Академії Наук про іменовання неодмінним секретарем Всеукраїнської Академії Наук академика Корчак-Чепурківського. Дотепер неодмінним секретарем був академик А. Кримський. Цікаво, що значить той титул „неодмінний".

ЦИГАНЕ ЗНУЩАЮТЬСЯ НАД НАШИМИ РОБІТНИКАМИ.

Молодий робітник Опаряк Николай з Чорторії найнявся був на нічну роботу в пекарні „Геркулес" у Чернівцях за 40 левів. Працював від 9 години вечер до 8 рано. Рано власник не дав йому заплати, лише виполичкував, тай больвенними назвав. Опаряк пішов до румунської жандармерії, де вона замісць допомогти йому вилаяла його та відправила без нічого.

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ ВІДЛОЖЕНА

ПОЛЬСЬКІ ЛЕҐІОНЕРИ РОЗІХАЛИСЯ. КОНГРЕС ПРОЙШОВ СПОКІЙНО. ЛИТОВЦІ МОЖУТЬ ЯКИЙСЬ ЧАС СПОКІЙНО ВІДДИХАТИ.

БЕРЛІН, 13. серпня. — Як відомо, Литовці чекали нового нападу на Литву, подібного до нападу генерала Желіговского в 1919 році. Але на диво. Поляки заховувалися тихо. Пілсудский, котрий спеціяльно приїхав на зїзд, в своїй промові вихваляв леґіонерів та підносив їх „заслуги" перед Польщею і вмисно не торкався зовнішньої та внутрішньої політики Польщі.

Зїзд скликано для святкування дня захоплення Вильни. Кореспонденти литовських газет одержали дозвіл на присутність на зїзді і навіть зустріли неворожe відношення. Вчора зїзд закінчився і леґіонери розїхалися домів.

ТРОЦЬКИЙ ЛИШАЄТЬСЯ НА ЗАСЛАННЮ.

ЧЕКІСТИ ХОДЯТЬ ЗА НИМ СЛІДОМ. СТАН ЗДОРОВЛЯ ЛІДЕРА ОПОЗИЦІЇ ПОГІРШИВСЯ. ЗНОВА ЗАЧУВАЮТЬ ПРО ЗАМИРЕННЯ СТАЛІНА З ТРОЦЬКИМ.

БЕРЛІН, 13. серпня. — Всі повідомлення про те, нібито Троцькому дозволено переїхати з Туркестану на північний Кавказ, не мають підстави. З певних жерел доносять, що Троцький і далі лишається в місті Вірному. Здоровля бувшого співдиктатора погіршало, сухоти змагаються. Лікування, яке має Троцький, не є достаточне.

Про око Троцький є на волі, але всюди за ним ходять чекісти, котрі пильнують кожний його крок.

Знову розповсюднюють, чутки, ніби Сталін зачав переговори з Троцьким і навіть запропонував йому амнестію. Умовою має бути зречення всякої опозиційної діяльности, на що він нібито погоджується, але не годиться тілько на публичне зречення своїх помилок, чого власне і хоче Сталін.

Троцький каже, що сталінці проводять його програму, за яку його вислано з Москви в Туркестан.

МАНДЖУРІЯ НЕ ГОДИТЬСЯ З НАНКІНОМ.

ПІД ВПЛИВОМ ЯПОНІЇ МАНДЖУРСЬКИЙ УРЯД ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ОБЄДНАННЯ З НАЦІОНАЛІСТАМИ.

ТОКІО, 13. серпня. — Чан-Тсо-Лянґ, син манджурського диктатора Чан-Тсо-Ліна, убитого підчас переїзду останнього з Пекіна до Мукдену, відмовився під впливом Японії передати Манджурію під контролю націоналістичного уряду в Нанкіні. Рішення це повстало після переговорів бувшого японського посла в Лондоні барона Гаїші, який прибув спеціяльно до Мукдену.

Японський представник заявив, що Японія ні в якім разі не допустить жадної контролі нанкінського уряду в Манджурії, а коли буде потреба, то вжие суворих засобів, аж до війни включно.

ПІСЛЯ СМЕРТИ РАДІЧА.

СКУПЩИНА РАТИФІКУВАЛА НЕТУНСЬКИЙ ДОГОВІР. СМЕРТЬ РАДІЧА УСУНУЛА ОПОЗИЦІЮ ПІДЧАС ГОЛОСОВАННЯ.

БІЛГОРОД, 13. серпня. — Скупщина (парлямент) використала відсутність Хорватів і ратифікувала нетунський договір, після якого Італіці набувають права купувати в Хорватії та Далмaтії землю та поселятися в прифронтовій полосі. Радіч, лідер селянської партії, Прибічевіч, незалежний демократ, та Трумбіч, хорватський федераліст, покинули скупщину зараз же після авантюри Чорногорця, який постріляв хорватських депутатів. Всі три лідери домагались реформ та нових виборів до парляменту.

Селянська хорватська партія вибрала на лідера доктора Володимира Мачека. Невиключена можливість, що Мачек, Трумбіч та Прибічевіч утворять триюмвірат для продовження боротьби проти Білгорода.

СИРІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗПУЩЕНО.

СИРІЙЦІ ХОЧУТЬ САМОСТІЙНОСТИ.

ПАРИЖ, 13. серпня. — Французький найвищий комісар Сирії, Анрі Понсо, видав наказ про завішення сирійського парляменту.

Причина — відмовлення депутатів виконати домагання губернатора, щоби змінити конституцію. Всі депутати одноголосно постановили оголосити Сирію самостійною державою, що по думці Франції є порушенням постанови Ліґи Націй, яка віддала Сирію під протекторат Франції.

НІМЦІ ВІДДАЮТЬ „БРЕМЕН" ДО НЮЙОРСЬКОГО МУЗЕЮ.

БЕРЛІН, 13. серпня. — Німецький амбасадор в Америці Шурман одержав від барона Гінефельда листа зі санаторії, де він тепер перебуває після операції сліпої кишки, з пропозицією віддати аероплян „Бремен", який перший перелетів з Европи до Америки, до нюйорського музею. В довгому листі барон Гінефельд каже, що його товариші по лету та фундатори підприємства з ним солідарні щодо цієї пропозиції.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГЕРБЕРТ ГУВЕР

В суботу, дня 11. серпня, Герберт Гувер приняв формально номінацію республиканської партії і став кандидатом на президента держави. З тої нагоди відчитав він свою першу кандидатську промову. Колиб хто хотів з тої промови уявити собі образ індивідуальности самої особи кандидата на президента, то знайшовся би в дуже важкому положенню. Бо це не говорив Гувер, а партія. Хоч це ще не є лихом, але й не є нічим таким, що може одушевити виборця. Бо кождий горожанин тої землі бажав би бачити як представника великої американської землі людину, яка не уявляла би з себе тільки мертву партійну машину, але певну індивідуальність, яка потягала би за собою маси.

Програмова бесіда Гувера була реторично гарно сконструована, але вона не принесла нічого нового. Навпаки, вона тільки переконала людей, що коли Гувер буде стояти на чолі держави, годі надіятися, щоби прим. прогибіція могла бути змодифікована. Тут саме показав себе Гувер, згл. республиканська партія найбільш рішучими, але саме через той одинокий рішучий крок Гувер і партія готові найбільше втратити. Гувер не вніс ціякого нового світла і в розвязку фармерського питання. Він обмежився тільки до загальної обіцянки, що нація, котра видає річно 90 міліярдів, знайде кілька сот міліонів долярів і на поліпшення фармерського стану, що становить одну третину всієї людности тої землі. Поза тим Гувер повторив те, що можна почути ледви не з кождої промови президента Кулиджа. А саме розібрав він що раз то більше зростаюче багатство Злучених Держав, яке вже дійшло до того, що „пургавз" зникає з овиду американської землі, а кождий має гарне мешканнє і щадничу книжочку, якої ощадности за послідні часи подвоїлися. Все те треба завдячувати виключно розумній політиці републиканської партії, особливо її тарифовій політиці, якої партія буде придержуватися далі, якщо тільки вдержиться при владі. Гувер обіцює видати один міліярд на розбудову і в той спосіб дати працюючим роботу, а заразом обіцює знижити податки і завести економію. Тарифова політика не допустить товарів з заграниці, а американський промисл буде підноситися з подвійною силою.

Републиканська партія полюе отже на глупоту других держав. Вона думає, що ті держави будуть купувати в Америці і підпомагати її промисл і збут товарів навіть тоді, коли Америка не буде допускати їх товарів. Вона думає, що повоєнна нужда і голод на товари ще далі істнують у світі. А не припускає, що другі держави такі самі мудрі як і републиканська партія і Гувер. Таких слабих пунктів доволі в програмовій бесіді Гувера. А чи треба пургавзів і чи ощадности дійсно подвоїлися, це вже найкраще знають самі виборці. Краще було хоч тут замовчати.

МОСКОВСЬКИЙ ХАМ

Пошкреби Москаля — знайдеш Татарина, так говорить народне приславя. Поруч з ним насувається порівнання трохи инше, а саме: пошкреби Горкого — знайдеш „босяка". Лише цим можна пояснити недавній виступ цього прославленого московського письменника не лише проти українського „наречія", але й проти національного руху. Хто знає біографію Горкого, той не буде дивуватися такій його заяві. Деж йому, великому письменникови, що вже дожив до старости й написав багато творів, а між тим і досі не може написати трьох московських слів грамотно, розбиратися в таких фільольогічних питаннях, що таке мова, а що „наречіе". Тим більше для нього недосяжне до зрозуміння рівнож питання національного відродження, національного руху певного народу, бо сам він по своїй натурі „босяка" є типом своєрідно-інтернаціональним.

Нехай читач не дивується, що ставши великим письменником, Горкий залишився неграмотним, неосвіченим „босяком". Це він знаменито виявляє у своєму неуміннію розібратися в тих подіях, які переживає його батьківщина, бувша Росія. Він і досі не знає свого власного політичного світогляду й очевидно його не має. В часи настрашнішого голоду в Росії, в часи, коли большевики розстрілювали, морили голодом і примушували жити на вулиці видатніших російських учених, письменників і т. д., Горкий преспокійно жив собі в чудовому „особняку", який дали йому большевики й проводив безжурно своє життя в довольстві й теплі.

Лише іноді ніби „ходатайствував" перед Леніном, щоби большевики відпустили „хоч душу на покаяння", якого небудь ученого чи письменника. Поведінка Горкого нераз викликала в російських учених та письменників протест проти нього й осуд, тому й нам, Українцям, немає чого дивуватися, що він з таким „авторітетом" виступив проти української мови. Адже Горкий не обовязаний знати хоч би рішення Російської Академії Наук про українську мову. Хто не навчився грамоти до старого віку, само собою, не може зрозуміти того, що пише Академія. Був „босяком" і залишився таким, хоч і став великим письменником „Земли Русской".

Такі дивні контрасти, як бути письменником і в той час бути неграмотним є звичайною річчю для бувшої Росії. В тій країні, де родоначальником династії Романових став 18-літній хлопчисько, що ледви навчився підписати своє прізвище, а на царство вибраний не по розуму, а за те, що саме не мав того розуму, та був „зручний" для боярської сваволі; в тій країні, де „великим преобразователем Росії" міг бути цар „Великий Петро", що до смерти своєї не міг написати трьох слів, але вславився своїм „мудрим" законодавством та писанною ріжних статутів „всепянейших" товариств; цей „великий переобразователь", що ніби то европеїзував Росію, сам до смерти не навчився вживати вилок та ножа й замісць серветки витирав губи своїм царським рукавом, навіть і тоді, як бував на обідах чужоземних правителів; непробудний пяниця, розпустник, зїдаемий пранціми, він „підносив" Росію моральної культурно та поставив її на рельси европейського життя; сміявся з церкви, сміявся з церковних обрядів і духовенства, а в той час носив на своєму тілі величезний міяний хрест і вірив, що його, „благочестивого помазанника божого", цей хрест і віра в Бога рятує від смерти.

Такими були всі „просвещенние", а на ділі розпустні, тупоумні, пяниці російські царі та цариці, які в Москалів почитаються „благочестивими", „благословенними", „великими", „миротворцями" і т. п. Отже в тій країні диких, незрозумілих для культурної й цивілізованої людини контрастів такі явища, як випад Горкого проти українства, є явищем цілком природним і льогічним. Таким є справжній московський хам, яскравим образом якого був хоч би Распутін, цей брудний, дійсно розпутний, пяний „правитель Росії".

Тому не дивуємося ми випадам Горкого, але нас трохи дивує, чому українська Академія Наук, чому українські видавництва так піклуються перекладами на українську мову творів московських письменників? Що вони там знайшли близького й спільного нашому народові? Хиба ті „шелудивеє мужікі", що живуть інстинктами баранячої отари, є близькі, бажані й зрозумілі типи для Українця-індивідуаліста? Хіба на типах Карамазових, Обломових, недоросликих, Саничів чи яких инших анормальних московсько-азійських потвор можна виховувати українське молоде покоління? На якого біса перти в українську мову тих ріжних „Челкашей", типів з „На дне", чи „Мертвих душ"?

Ще великий Гоголь схарактеризував Московщину як „русскую тройку", що летить вперед, а на возі сидять: дурачок, пяниця і шахрай. Ось вона — Московщина, ось вона — московська література. Перед такою „тройцою" треба відгороджуватися китайським муром, треба копати канали й наливати їх водою, треба будувати високі і міцні брами та замикати їх на колодку, а не запрошувати її уклінно на Україну, як роблять це теперішні большевицькі культуртрегери. Коли Українці — московські посіпаки самі не можуть замкнути брами перед московською „тройкою", то такі, як Горкий, може поможуть це зробити. Дав би Бог більше таких Горких, то тоді можливо і на Україні нарешті прийшов би кінець панування культури московського лаптя.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 17. серпня, точно в годині 7-ій вечером, в Укр. Клюбі, 29 Jackson St. Є важні справи до полагодження, тому проситься всіх членів на той мітінґ явитися і вирівнати свої належитости. — Н. Чолій, предс.; Н. Мазур, кас.; В. Мандзій, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, повідомляє, що мітінґ відбудеться 17. серпня, в годині 7.30 вечером. Проситься кождого члена явитись на мітінґ і привести своїх знакомих та вписати в члени. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеґлости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Чопик, пр.; Гр. Дорожовський, секр.; Текля Паращак, касієрка.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Ґеорґія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня, в 1-ій год. попол., в домі Горожан, 847 N. Franklin Street. Справи дуже важні, отже кождий член повинен старатись бути на мітінґу. — Волод. Сеґінь, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 15, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня, в годині 2-ій пополудни, в домі Михайла Вовк, 444 Grove St. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо є дуже важна і пекуча справа до полагодження. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. Гроший просимо не передавати, бо передани хгроший не приймається, як було рішено на послідних зборах. — Теодор Голубений, предс.; Ілько Кушнір, кас.; Петро Мартинюк, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, подає до відома всім своїм членам, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня, в год. 1-ій пополудни в Укр. Народ. Гали, 1944 W. Erie St. при Робей ул. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг, коли сего не зроблять, будуть суспендовані. — П. Хомин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня, в годині 12-ій, в домі Тов. Горожан, 847 N. Franklin Street. Проситься усіх членів прибути на сей мітінґ. На сім мітінґу будеться приймати нових членів. Хто з Філаделфійців еще не є членом, а має намір бути членом, проситься прийти на наш мітінґ і вписатися до Тов. і У. Н. Союза. Не чекайте, щоби ва шзнакомий приводив вас, але приходіть самі, бо чим скорше станете членом Союза, тим скорше ви і ваша родина буде забезпечена вразі неподіваного нещастя. — Ілько Савчин, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться 18 серпня, в годині 7-мій вечером. Не явившіся члени підляжуть карі, а довгуючі зістануть суспендовані. На мітінґу є важні справи до полагодження. — Теодор Танин, предс.; Андрій Гатала, кас.; Н. Березовець, секретар.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 19. серпня. На мітінґ повинен явитись кождий член. — Павло Володка, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 19. серпня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, 6th Ave. і University. N. E. Є важні справи до полагодження, тож обовязком кождого члена прибути на сей мітінґ. — Олекса Козак, предс.; Петро Бутрин, кас.; Йосиф Ґреськів, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 19. серпня в год. 1.30 попол., в галі церковній, 47 Hope Ave. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. серпня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься членів прибути на збори в означений час. — Р. Рубльовський, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членить, що в суботу, 18. серпня, в год. 7-мій вечером відбудеться специяльний мітінґ. Справа важна урядова. Кождий член і члениця обовязані прибути і справу порішити. Коли котрий з членів занедбає свій обовязок, мусить віддатись ухвалі спеціяльного мітінґу. — Стефан Саска, предс.; Фр. Накопінська, кас.; Вол. Рекрут, секр.

ТЕНОР З НЕАБИЯКИМ АПЕТИТОМ.

Навіть польська преса, що вважає своїм обовязком величати яко мога своїх співучих земляків, рішила одноразово з нагоди заповідженого виступу Кепури, що..., все має свої межі. Вона вибачила би йому на афішах скромну рекламу „найбільший тенор сучасної доби" (де пропущено кінцеві слова „у Львові"), але не може вибачити попросту глумливих цін. Найдешевше місце на „бантах" коштує на оперу „Тоску" 10 зол.! За такі гроші Львів міг би відбати навіть Шаляпін. Пан Кепура уявляє собі імовірно, що Львов'яне дістали від несподіваних спек соняшного удару.

ЖАДАЮТЬ ВИДАЧІ.

Французька преса подає, що італійський уряд зажадав в рішучій формі від Франції видачі італійських політичних злочинців, що втікли на французьку територію. В політичних французьких кругах сподіються, що французький уряд не виповнить італійського домагання та обмежиться може до виселення активних ворогів фашизму за кордон республики.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(182)

Одержавши такий наказ на місцях, „храброе русское войско", не вичікуючи вказаної черги, кинулося до ближчих залізничих стацій, де запружували всі потяги, що попадались йому. Такі „ешалони" без перерви тягнулися по українських залізницях, обліплені тісно людською сірою масою від переднього буфера паротягу й димаря, до останнього буфера потягу. В такому ешалоні не видно було ні коліс, ні дахів, ні окремих вагонів. Кожен ешалон здавався якоюсь безперервною сірою потворою.

Залізничники працювали без перервис, без гарячої страви по декілька діб під ряд. Я стрічав машиністів, що по 4—5 діб не сходили з паротягів і все возили, аж поки „демобілізація" не закінчилася.

Звичайно, наказ Криленка про вивіз майна, гармат і инших військових приладів не був виконаний. „Демобілізовані" везли з собою лише те, що їм могло пригодитися дома при „углубленню революції" і при „переведению соціяльних реформ", себто револьвери, рушниці, шаблі й почасти скорострілі. Всеж инше: дорогоцінне інжинірне, авіяційне, гарматне і т. п. майно кидалося ними без догляду там, де були. Правда, дехто з них був „більше догадливий" і продавав за чарку, або пляшку рому цінне й рухливе майно, як телефонічне, радіотелеграфне та инше, Німцям і Австрійцям. Були й такі, що робили „добрі гешефти", продаючи за 300—500 рублів цілі гарматні батерії з повною запряжкою.

По цій „демобілізації" на фронті залишилася така сила майна, що українським військовим орґанізаціям ледве пощастило налагодити сякутаку охорону та збереження, а артилерійські, обозні й инші коні тисячами бродили в районі фронтів, обідали все, що трапилося їм і здихали солом'яно від голоду. Навіть селяни цих коней не брали, а зігнали їх за села на замерзлий сніг, бо мали вже забагато инших військових коней.

Ця „демобілізація" знову зруйнувала значну кількість большевицьких військових сил і перешкода їх пляни нападу та врятувала Україну від нападу цієї страшної сарани. Вона на деякий час затримала розвиток большевицької військової акції проти Центр. Ради й дала їй можливість протягнути свою агонію довше.

Раніше я подав наказ Військового Секретаря, в якому він вимагав від укр. комісаря північного фронту рішучих заходів, випливаючих з „географічного положення" українських військ північного фронту відносно Петрограду. Але Українцям того фронту доводилось думати не про Петроград, а про те, як би врятувати себе від розгрому.

Після моїх інструкцій, про що я говорив раніше, вибираються власними силами на Україну, Рада північного фронту почала відправляти ешалони на Україну, діставши декілька потягів. В першу чергу почали відправлятися ешалони 21 корпусу. Перший з них зміг добратися лише до стації „Режица", де він був затриманий комітетом большевиків 5 армії, а инші ешалони були розпорошені большевиками ще на місці. Не дивлячись на опір першого ешалона й на рішучі протести Ради Північного Фронту та на всі спроби ешалона пробитися далі „Режиці", він був Москалями обеззброєний, а люде його ледве пробралися на Україну по одинці та невеличкими, виснаженими гуртками.

Другий ешалон був затриманий в той самий час, 7 грудня, на ст. „Ростіславль". При підході його до цієї стації він був обстріляний з рушниць і скорострілів большевицькими військами, матросами й червоною гвардією. Все таки ешалон пройшов з боєм до ст. „Липівка", де примушений був скласти зброю.

Під час цього обеззброєння матроси вбили двох козаків з ешалону, а трох поранили. Обеззброєний ешалон повернули назад до ст. „Ростіславля", де большевики арештували всіх офіцирів, при тім вбили одного з них, а другого поранили. Коли українські козаки почали перевязувати свого пораненого офіцира, підійшла ґрупа матросів, з котрої один убив його на руках козаків.

Послану в м. „Рославль" до большевицького ревкому від ешалону делеґацію затримано там і вона не повернулася. Ешалон, під величезною охороною направлено на ст. „Красное Село", де большевики погрожували „расправиться с хахлами, всех перестрелять".

Вся ця подорож обеззброєних Українців-вояків була Голгофтою безперервного знущання, бійки, тощо. Людям ешалону большевики тикали багнети в зуби, били кольбами, плювали в облича, тощо. Згодом в дорозі офіцирів вимділили в окрему групу і вбивши чотирох з них, відлучили від ешалона.

Такі й більш варварські кріваві епізоди відбувалися скрізь, де тільки були Українці-вояки в меншости, або здавалося большевикам обеззброїти. То були лише початки того страшного терору, в якому вкинуто Москвинами український нарід, що й до цього часу там, в судорогах мук від надлюдських страждань, бореться за своє життя, за своє національне воскресення.

* * *

В той час я вже не брав безпосередньої участи у військових операціях проти большевиків згідно розпредільчим обовязкам в секретарстві. Доводилося мені стикатися з ними постільки, поскільки вони були звязані з військово-політичними питаннями, якими я завідував. Справи оперативного характеру і по орґанізації війська тепер були в руках Ґенерального Секретаря і другого товариша його, О. Жуковського.

Про головніші факти моєї військово-політичної праці в грудні місяці й першій половині січня 1918 року, до дня мого арешту, розповім пізніше, а тепер перекажу коротко зовнішний, так би мовити, хід дальшої нашої військової боротьби з большевиками. Роблю це по тим запискам, що в мене збереглися, та по памяти.

З 7 на 8 грудня до Харкова приїхали большевики, що билися з корніловськими ударниками й при допомозі місцевої червоної ґвардії захопили в свої руки всі державні установи. Українське військо в кількості 2000 не обеззброєне. Большевиків нараховують до 9000 з гарматами та 6 панцирними автами.

8. грудня. Через Катеринослав-Сінельниково з Харкова прорвалося вісім большевицьких ешалонів з панцирними потягами. Частина пішла на Севастопіль, а решта на Миколаїв-Херсон. Стація „Здолбуново" (біля Рівного) захоплена в руки українського війська; там знайдено 100 гармат, 400 скорострілів і 14000 рушниць. Цим перервані напрямок наступу большевиків з Луцька на Київ.

Під Бахмачем большевики відбиті за межі України.

В Умані частина Полуботківського полку встановила лад і спокій, спинивши погроми.

9. грудня. Криленком оголошений наказ про знищення офіцирських пагонів. Українським військам наказано пагонів не скидати.

Другий ґвардійський большевицький корпус зробив напад на ст. „Іскорость" з метою захопити її, але одбитий.

У Харкові пройшло між большевицьким і українським військом до кривавих сутичок. Забито декількох сторонніх, цивільних людей.

Староконстантинів і Проскурів в руках большевиків, де скупчилось їх до 40 тисяч.

Південні залізниці захоплені большевиками. На ст. „Слобідка" грабують і громлять Жидів салдати-дезертири з Румунського фронту.

Ревком 7. армії дав наказ рушити всій армії на схід. Наказ цей кінчиться словами: „Нехай Українці самі боронять фронт".

В районі „Козятина", а також „Здолбунова" обеззброєно три большевицькі полки.

Стація „Ворожба" відбита від большевиків.

11. грудня. Обеззброєні большевиками українські війська у Москві та два українські кавалерійські полки, що йшли з північного фронту на Україну: уланський Варшавський, та Гродненський гусарський.

Десятого відбувся бій між нашим військом і большевиками на 170. версті між Харковом і Ворніжом; большевики розбиті. На допомогу їм вийшли большевицькі війська з Вовчанська і Купянська. Наші війська купчаться в районі Білгорода.

11. грудня військове секретарство випустило такий обіжник:

„В 7 армії революційний комітет видав зброю червоній гвардії: 300 рушниць, 26 револьверів, 41 скоростріл. Відомости про обеззброєння большевиків впливають на них гнітюче. В 5 корпусі сформувалося до 3. українських полків. На багатьох стаціях південно-західних залізниць матроси грабують каси, захоплюють грузи й чинять насильства. В Луцьку большевики, погрожуючи розправою, вимагали ешалонів для перевозки полків. Вся залізниця з Луцька до ст. „Ківерці" захоплена большевиками. Звідти вони відправили свої ешалони на Рівне-Київ (18 паротягів, при 218 теплушках*). З Проскурова є чутка, що там має грузитися корпус большевиків для відправки на Старий-Константинів. Друга звістка, що полк большевиків з Проскурова поїхав на Бар. У Проскурові з большевицького корпусу відокремився український полк. У Скарому-Константинові розброєно большевиків. Командир 7 армії має замір відтягнути большевицькі частини з фронту на Старо-Константинів. В Шепетівці іде бій і т. д.".

*) Вагони.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГАЛИЧИНА, А НЕ МАЛОПОЛЬЩА.

Від коли Польща загарбала українські землі, Полісся, Підляше, Холмщину, Волинь і Галичину, вона старається всіми можливими і неможливими способами знищити все те, що українське. Те, що ми придбали за часів небіжки Австрії, а це допущення української мови по урядах, переписка з урядами в українській мові уживання терміну „Українець", а не Русин, це все Поляки тепер знищили. Українську мову по урядах на терені Галичини знесли, а завели мову „уржендову", себто польську. А щоб до решти знищити все українське і щоб виховати вже молодіж в польському дусі, змінили навіть назву Галичина на „Малопольска". Тому останньому вже є троха нашої вини, таки нас самих, Українців. Бо ми замісць зареагувати на цей поступок, його толеруємо, а навіть, аж прикро сказати, самі признаємо, що Малопольща це Галичина, через адресовання листів які пишемо з Америки або з Канади до Галичини.

Так поступають дуже часто навіть ті, що кров за ту Галичину проливали. І вони, замісць писати Галичина, чи там Східна Галичина (Eastern Galicia), як це звичайно пишеться, адресують Малопольща (Malopolska). Таким поступком доказуємо, що Галичини не було і нема, а є лише Малопольща, а ми тимсамим малопольці.

Це є дуже цікаве явище, що наші Українці в часі, коли були всі українські землі майже разом і названо Галичину „Західна Область Укр. Нар. Републики", цього слова „Малопольська" ніхто в світі не знав. А коли Польща перемінила наш рідний край на Малопольщу, то всі тепер пишуть на листах „Малопольска". Вправді всі так не пишуть, але богато є таких, що пишуть.

Це встид для наших Українців, щоб ми самі помагали Полякам польонізувати Галичину, робити з неї якусь Малопольщу. Також, коли питають наших людей, звідки вони походять, то трапляється, що кажуть, що з Польщі або з Малопольщі.

Будучи в Канаді і в Америці по кількох вищих школах, я ніде не бачив на мапах, щоб на них була зазначена якась там Малопольща чи Малопольска. Майже на кожній мапі по американських школах і університетах є виразно зазначена Східна Галичина з її етнографічною границею по ріку Сян і є зазначена як „Eastern Galicia", а під сподом додано (Occupied by Poland). Рівнож і на найновійших мапах і воєнних картах, які виходять в Англії і в Німеччині, є скрізь зазначена Східна Галичина (Eastern Galicia), а ні жадна якась там Малопольща, до якої наші Українці адресують листи. Був навіть такий факт в Канаді, коли в році 1922 наші імігранти позаадресовували на листах до Східної Галичини — Małopolska, то на головній почті у Вінніпегу не знали, де ці листи мають іти. З цими листами звернулась канадійська почта до деяких вищих осіб в Канаді, щоб узнати де є такий край і чому наші люди так пишуть. Богато листів вертало назад зі знаком запитання: де є та Малопольща?

Мимо польского натиску читаємо скрізь в англійських часописах про Східну Галичину, Eastern Galicia, а в українських пишуть про Галичину або Західну Україну. Навіть коли Поляки адресують листи до Галичини то пишуть Galicia, бо знають, що про якусь там Малопольщу ніхто в світі не знає. А ми, Українці, що нашим обовязком є навіть слова не згадати про якусь Малопольщу, ще самі доводимо, що на нашій землі таки є Малопольща. Тому повинні всі Українці адресувати всі листи до рідного краю Eastern Galicia, а на Велику Україну, Ukraina, а не Росія чи якийсь там союз.

Юліян Боранюк,
Гартфорд, Конн.

КРОК РОЗПУКИ.

В боротьбі народів бували і є дві головні течії. Так би мовити: два шляхи. Шляхи ці і рівнобіжні в свойому русі і противні, як два бігуни земської кулі.

Перший шлях — полумя, бажання волі, рух та революційність, а другий: бруд, болото, пасивність, упадання та покора зовнішнім обставинам. Є ще третя лінія — це інертність, або той шматок хліба, яким ті чи інчі осібняки пробують оправдати своє істнування.

Тепер цілком повинну таку інертність, яку можна спостерігати тепер на Великій Україні. Народ там, опутаний густою сіткою московської провокації та жорстокости, не може проявити тої активности, що ми звикли називати такою, бо навіть натяк на будьяку акцію викоріняється там заздалегідь панами з Чека.

Зовсім інче уявляє собою Галичина, де ще жевріють останки австрійських свобід. Тому на Західній Україні час від часу підносяться голоси протесту, там є ще такі-сякі трибуни, з яких можна говорити бодай натяками.

Для осягнення української держави повинна бути одна мета та одна система впливу на теперішніх окупантів. Старше покоління боїться потрясень і не хоче їх. Воно шукає ратунку в парляментарний спосіб. Знов так звані радикали не можуть сказати взагалі нічого про свою методу боротьби, а комуністи, то просто пхають Галичину з лабет одного хижака в пазури другого. Тільки молодше покоління, котре перейшло війну та польські знущання, пробує братися за інші способи боротьби з ворогом. А саме за ті, якими воювали колись Поляки проти Росії. До того теперішня Польща в свойому поводженню з Українцями дуже, подібна до колишньої Росії. Але в Росії московська молодь не в стані була терпіти та чекати на сприяючі обставини і зміну, так і в Польщі змушені Українці хапатися за розпучливі революційні кроки, які переплачують життям.

Савінков, один з найбільших революціонерів колишньої Росії подає в своїх споминах образ підпільної, революційної боротьби і наводить там повно імен тих, що покінчили своє життя трагічно в боротьбі з царатом.

Велика ставляться вимоги до революціонерів. До того вони повинні бути дуже обережними, бо завше оточені тісною стіною провокаторів та шпіонів. Шпіони ті йдуть з низу, з того багна, куди вони впали. Ці боягузи вважають більше безпечним бути провокатором ніж революціонером, за яким полює тайна та явна поліція. Як не замаскована була боєва організація російських ес-ерів, провокатори знали про її рух, бо на чолі оказався провокатор Азев.

Таких провокаторів не бракує і в тій революційній роботі, що її ведуть на Західній Україні. Завдяки їм багато наших ідейних людей попало в тюрму, або переплатило свою діяльність життям.

До того революційна акція сама собою надзвичайно тяжка. Вона давить людину ще й морально і мало хто може видержати довго в тій роботі. Це акція розпуки нації і вона може розвиватися тільки там, де потоптані всякі людські права і всяка справедливість, де панує насильство, як от в Польщі.

Павло Дурбак.

ЗНОВУ „НІМЕЦЬКЕ ВАРВАРСТВО".

Польська преса має знову причину жалітися на Данціг. Краківський „Курієр Ілюстр." піниться з люти, з причини пригоди, яка зустріла прогульку 31 польських учениць промисловой школи в Ряшеві у цьому німецькому місті. Згадана прогулька відвідала Данціг дня 4-го липня. І там, як пише провідник прогульки в згаданому часописові: „Кількагодинний наш побут на данціґському дворці, при вичікуванню потягу, був низкою знущань та зневагою. Німецьке населення поводилося на дворці супроти польських дітей у спосіб вже не вихований, хамський (!), але в спосіб, що свідчить про відсутність будьякої культури... За переходячими ученицями, не тільки діти, але й старші спльовували, кидали камінням, аж декого поранили, обкидували грубою лайкою в роді „Польніше Мальпа", „полякішес Швайн" (польська свиня) — дійшло навіть до цього, що одну з учительок вдарено пястуком в плечі, а дівчат безпардонно тручано так, що розярена (чим?) публика малощо не кинулась на них (?)".

Очевидно, що цього листа супроводить „Курієр Іл." питомно йому лайкою, при чому Німцям „обірвалося" від „кровожадних бестій", „плюгавих прусько-данціґських звірів" і т. д. Инша річ, що читаючи цей напад польської преси на данціґських Німців разом з описом пригоди польських учениць, ледви чи хто тверезий повірить у правдивість заподаного. Прогулька мусіла мабуть заховуватися в Данціґу провокаційно супроти тамошніх Німців, наслідком чого може й почула кілька обидливих слів. З того зроблено очевидно „напад", а „Ілюст. Курієр" дістав тему до статті на 5 шпальт, яку кінчить погрозою на адресу Данціґу. „Данціґу безличний, — кінчить передовик „І. К." — жадаємо від тебе безоглядного послуху і того, щоби ти станув перед Польщею на позір! А якщо не хочеш станути, то ми тебе поставимо!"

Не цікаве?...

Жорж Куртлін.

ПРИ ПОЧТОВІМ ВІКОНЦІ.

(Сміховинка.)

Ля Бріж
Почтовець.

Діється в Парижі. Час теперішній.

Ля Бріж (голову встромив у віконце): Прошу вас, пане, на хвилиночку. Один мій приятель був мені винен сто франків, тепер він прислав мені ці гроші. Він надав цю суму грошевим листом, самособою, на моє імя, та на жаль заадресував до міністерства внутрішніх справ, де мене зрештою все можна застати. Але листар прийшов до офісу, як мене ще не було...

Почтовець: І забрав листа назад, як то є його обовязком.

Ля Бріж: Так. І лист вернув на почту...

Урядовець: І тепер той лист є у мене.

Ля Бріж: Ах! То добре складається. Дасьте мені його, пане, будь ласка. Я називаюся...

Почтовець: Ля Бріж...

Ля Бріж (здивовано): Так! Але як це...

Почтовець: Ви не знаєте, відкіля я вас знаю?

Ля Бріж: Боже...

Почтовець: Так я мав честь доволі часто стрічати вас у пятниці у Кротемульдів.

Ля Бріж (приглядається йому): До чорта! — Правду кажете! Та я винен іще вам пять франків.

Почтовець (усміхається): Дуже можливо.

Ля Бріж: Навіть напевно! Тепер пригадую собі зовсім докладно. Того вечера падав дощ, я вийшов був без грошей і ви позичили мені пять франків на фякра, бо я не мав парасолі. — Не гнівайтеся, що я все ще остався вашим довжником.

Почтовець: Алеж, прошу вас, то дрібничка.

Ля Бріж: Виж знаєте, як то йде: люде стрічаються, один в одного позичає собі в дощевий день пять франків, потім оба не стрічаються, літа минають...

Почтовець: Алеж самособою!

Ля Бріж: Будь ласка, пригадайте мені ваше імя.

Почтовець: Раткюі.

Ля Бріж: О так, так! Я власне хотів сказати. Чи не маєте ви сестри?

Почтовець: Так.

Ля Бріж: Така яснобілява?

Почтовець: Так.

Ля Бріж: Так, то вона! Чудова дівчина! Як часто я танцював з нею! Даруйте, що я відразу не пізнав вас. Я не був приготований на цю приємність, що побачу вас, тай ви тут у тіни стоїте. Який я радий, що бачу вас знову свіжого і веселого. Якже живеться вашій сестрі?

Почтовець: Знаменито!

Ля Бріж: Будь ласка, пригадайте сестрі, як то ми стрінулися і прошу передати мої поздоровлення!

Почтовець: Прошу дуже.

Ля Бріж: Отже ви маєте той грошевий лист із сто франками для мене?

Почтовець: Ось він. **(Показує йому листа).**

Ля Бріж (сягає рукою крізь віконце): Добре.

Почтовець (ховає свою руку назад): Даруйте.

Ля Бріж: А це що? Не хочете дати мені листа?

Почтовець: Самособою, я хочу дати вам вашого листа, але насамперед мусите виказатися вашою ідентичністю.

Ля Бріж: Кому?

Почтовець: Мені.

Ля Бріж: Вам?

Почтовець: Самособою. **(Мовчанка).**

Ля Бріж (остовпів): А, то знаменито! Я маю вам доказати, що називаюся Ля Бріж, а виж самі щойно пізнали мене, бо ви мене стрічали щось двацять разів у наших приятелів, Кротемульдів.

Почтовець: Як приватна людина я вас пізнав, але як урядовець у службі не маю поняття, хто ви.

Ля Бріж: Я вже нераз чував про бюрократичні примхи, але щось такого...

Почтовець: Я урядовець! Приписи є для мене законами, не можу нарушувати їх!

Ля Бріж (хоче щось говорити).

Урядовець: Даруйте! Тут йде про мою відповідальність. Уявіть собі, що ви не є адресат того листа, а я всетаки дав вам його! Що тоді сталося би? По перше, насамперед я мусів би вислухати, як мій шеф викричався би на мене, по друге з моєї кишені вирівнати декларовану вартість, сто франків!

Ля Бріж: Алеж то дуже натягнене! До чорта! Чи я є Ля Бріж чи ні? Ви твердо переконані, що я Ля Бріж.

Почтовець: То правда.

Ля Бріж: Ну, отже!

Почтовець: Викажіться ось тут документами чи якимись іншими паперами, що ви Ля Бріж, а я дам вам, що вам належиться.

Ля Бріж (підвів очи до неба): То страшне! Ну добре. **(Витягає портфель):** Ось тут листи до мене разом із ковертами.

Почтовець: То не вистарчає. Маєте вашу виборчу легітимацію?

Ля Бріж: Ні, але маю поквітування за чинш і асекураційну полісу.

Почтовець: То вистарчає.

Ля Бріж: Слава Богу. Ось тут ті папери.

Почтовець (бере їх): Добре.

(Довга мовчанка. Приглядається добре паперам. Ля Бріж притиснув чоло до решітки віконця і жде, скреготючи зубами).

Почтовець: Признаю правдивість тих документів, але, на жаль, вони нічого не доказують.

Ля Бріж: Чому ні?

Почтовець: Бо відноситься до якогось Івана Филипа Ля Бріжа, який живе при вул. Дуе ч. 41, а грошевий лист заадресований до пана Ля Бріжа, якому також на імя Іван Филип, але має мешкати в міністерстві внутрішніх справ, площа Бово.

Ля Бріж: То значить, що міністер насамперед має опорожнити для мене мешкання в міністерстві або асекурувати мене проти вогню, щоби я міг колись тут відібрати своїх сто франків.

Почтовець: Успокійтеся, вам знову принесуть листа.

Ля Бріж: Коли?

Почтовець: Завтра в осьмій годині рано.

Ля Бріж: То знаменито. Офіс отвирають щойно в десятій годині.

Почтовець: Коли так, то листар прийде знову в полудне.

Ля Бріж: Зачинає бути чимраз краще! Тоді я йду перекусити дещо.

Почтовець: То він знову прийде в десятій годині вечером.

Ля Бріж: Чудово! Офіс замикають в пятій годині.

Почтовець: Нічого не поможу, любий приятелю! Одначе почта, не зважаючи на її найлішу волю, не могтиме пригодити години, коли листарі розходяться, з вашими урядовими годинами.

Ля Бріж: Себто?

Почтовець: Себто... **(Безпомічні жести.)**

Ля Бріж: Отже направду? Листар і я, ми одну половину нашого життя витратимо на даремні старання, щоби один одного стрінув, а другу половину життя будемо проклинати лиху долю, яка приневолює нас тричі на день в означених годинах виринати на ріжних місцях земної кулі. А ви дальше будете держати гроші, які ви знаєте, що належать до мене.

Почтовець: Любий приятелю!

Ля Бріж: То вже завелика глупота. Коли я якслід розумію припис, то грошевий лист можна одержати в тій хвилині, коли листареві підпишемо, рецепіс.

Почтовець: Зовсім правильно.

Ля Бріж: І то без асекураційних поліс і без поквітування чиншу, взагалі без якогонебудь документу, який стверджував би ідентичність?

Почтовець: Так.

Ля Бріж: Лише це хотів я знати. Так я бачу себе приневоленим сторожеві в міністерстві дати одного франка, а він — як листар прийде з моїм грошевим листом у руці і спитається: „Чи пан Ля Бріж?" — відповість: „То я".

Почтовець: Не бачу тут нічого протизаконного.

Ля Бріж: А ви тоді це, що чоловік нашкрябає на рецепісі „Іван Филип Ля Бріж" вважаєте зовсім бездоганним?

Почтовець: Чомуж би ні?

Ля Бріж: Але то буде сфальшування.

Почтовець: То мене ніщо не обходить.

Ля Бріж: Так! Нічого, нічого. Коли так, то ми погожуємося! Моє поважання! Поздоровіть від мене вашу сестру!

Почтовець: Найнижчий слуга! А що до тих пять франків — то маєте час!

Ля Бріж: Деж моя голова? **Витягає гроші з кишені).** Ось вони.

Почтовець: Дуже дякую!

Ля Бріж: (витягає руку назад): Даруйте!

Почтовець: А то що?

Ля Бріж: Чи ви дійсно добродій Ратсуп?

Почтовець: Раткюі! Ну, так і гадав!

Ля Бріж: Чи можете вилегітимуватися?

Почтовець: Що? вилегітимуватися?

Ля Бріж: Що ви дійсно добродій Раткюі?

Почтовець: Я?

Ля Бріж: Маєте документи?

Почтовець: Пане!

Ля Бріж: Грамоту шляхотства?

Почтовець: То вже занадто!

Ля Бріж: Мені здається, ви поміщені є в генеальогічному календарі?

Почтовець: Алеж...

Ля Бріж: У шляхотському альманасі!

Почтовець: Ні.

Ля Бріж: Коли так, мій любий, то внесіть подання, щоби вас приняли! (Ховає гроші назад у кишеню).

Почтовець: Ви з мене дурня робите?

Ля Бріж: Я не вмів би зробити щось такого. Але чейже знаєте приповідку: Любимся як брати, а рахуймося як жиди? Я позичив собі в одного добродія в товаристві пять франків і зовсім не маю охоти віддавати їх якомусь твердолобому урядовцеві. До побачення, пане Ратсуп!

Почтовець (кричить за ним): Раткюі!

(Завіса).

— Знаєте, вчера в третій годині по півночи був у мене розбишака, якраз тоді, коли я вертав домів.

— Ну, і взяв що?

— О, він стільки нахапав, що аж в шпиталі опинився. Бачите, моя жінка думала, що то я.

ГЕРКУЛЯНУМ ВОСКРЕСАЄ.

Засипане місто, нітрохи не ушкоджене, спочиває під охороною ляви.

Італійські археольоги обговорюють тепер сензаційний плян італійського уряду про відкопання засипаного разом із Помпеями лявою Везувія мертвого міста Геркулянум. Катастрофа ця, що погребала під могилою ляви і попелу оба міста, сталася в 79-ім році після народження Христового. Праці над відкопанням Геркулянум стрінулися з великими трудношами. В 1924 році звернувся італійський уряд до славного археольога проф. Маюрі, щоби ствердив, чи можливо є видобути скарби мистецтва, укриті в засипанім Геркулянум. Професор Маюрі в ореченню стверджує, що Геркулянум нітрохи неушкоджене спочиває під поволокою ляви. Це можна доказати з обставин, які товаришили вибухови вулькану, а також складниками ляви. Проф. Маюрі каже, що Геркулянум мусіло заховатися таксамо ненарушене, як приміром кістяк якогось передісторичного звіра, що заховався у скельній печері. Проф. Маюрі заповідає, що відкопання Геркулянум буде великою науковою сензацією і видобуде на денне світло безчисленні скарби мистецтва і богацтва, бо мешканців того міста вибух вулькану заскочив так несподівано, що не могли вирятувати нічого зі свого майна. Инакше було в Помпеї. Тут ті, що вирятувалися з життям, могли потім вернутися до засипаного міста і бодай часть обстанови забрати зі собою. В Геркулянум віднайдеться все так, як олисує Пліній молодший тому дві тисячі літ.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви, надіслані до Обєднання в місяцю червни 1928 р.).

Бріджпорт, Па. д. Г. Довган переслав на оборону невинно засуджених 11.50

Гвілінг, В. Ва. З мітінгу Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 101 У. Н. Помочи, на Боєвий Фонд, переслав д. Дуткевич 12.75

Авока, Па. З каси відділу 326 У. Н. Союза на страйкуючих майнерів, переслав д. Сенков 20.00

Фініксвіл, Па. Збірка на будову Дому в селі Городище, пов. Самбір, переслав д. Ступніцький 59.50

Ню Йорк, Н. Й. Збірка з весілля на Інвалідів $25, а на оборону невинно засуджених $43.04. д. Близняк жертвував $50, а решту зложили гості. Разом переслав д. Галичин 68.04

Джерзи Сіти, Н. Дж. Др. Мишуга переслав від себе на будову Дому Укр. Інвалідів у Львові 500.00

Нюарк, Н. Дж. д. Каськів переслав збірку на Інвалідів, зібрану в Укр. Гр. Кат. Церкві св. Івана Хрестителя 31.06

Бріджпорт, Па. На поклик о. Бартоша громадяни зложили на Інвалідів збірку, котру переслав д. Довган 8.50

Акрон, О. д. Сенюта переслав на Інвалідів 12.00

Котсвил, Па. Збірка з хрестин в д. Урбана, призначена на страйкуючих майнерів 6.50

Трентон, Н. Дж. Збірка з віча з дня 27. травня, призначена на оборону невинно засуджених, переслав д. Скоропад 20.00

Клівленд, О. Збірка в день Зелених Свят в д. Хмарика, призначена на Укр. Інвалідів, переслав д. Задерецький 5.00

Микифрей, В. Ва. д. Палійчук переслав на Інвалідів 10.00

Джерзи Сіти, Н. Дж. д. Гусар переслав на Дім Інвалідів $5, а на оборону невинно засуджених $5, разом 10.00

Сиракюз, Н. Й. д. Яворський переслав $4, призначені на „Жіночу Долю" 4.00

Бофало, Н. Й. Збірка на Інвалідів, зібрана коло церкви з нагоди Сошествія св. Духа, переслав д. Гура 15.00

Філаделфія, Па. д. Дорожовський переслав збірку на Дім Інвалідів 10.00

Провіденс, Р. Ай. д. Сидор переслав збірку на Інвалідів 25.80

Бофало, Н. Й. д. Сидорович переслав яко писанку на Р. Щ. 2.00

Нюарк, Н. Дж. Збірка з весілля в п. Джопки, призначена на Інвалідів, переслав д. Крук 13,00

Вунсакет, Р. Ай. п. Марія Кінаш переслала на оборону невинно засуджених $7.50, а на Інвалідів $13, разом 20.50

Мікіс Ракс, Па. Збірка підчас панахиди в церкві Пресв. Богородиці, призначена на Дім Укр. Інвалідів, переслав д. Гальчак 20.00

Джерзи Сіти, Н. Дж. д. Угорчак переслав на Дім Укр. Інвалідів 5.00

Ірвингтон, Н. Дж. п. Е. Тарнавська переслала від Тов. св. Тавити на страйкуючих майнерів 13.00

Нюарк, Н. Дж. о. Чаплинський переслав на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Ню Йорк, Н. Й. Збірка з весілля призначена на оборону невинно засуджених. Молоді члени Січи ім. Б. Хмельницького гром. В. Чарнецький з п. М. Возняк 30.50

Тамс, В. Ва. д. Магун переслав на політичних вязнів 2.00

Майнерсвил, Па. Збірка з віча на оборону невинно засуджених, переслав о. Добротвор 38.50

Вунсакет, Р. Ай. д. Самборський переслав як передплату на часопись „Сурма" 3.25

Шенандоа, Па. П. І. Горпог жертвував на Рідну Школу 3.00

Бостон, Масс. Збірка від Укр. Молодечого Товариства „Відродження", призначена на слідуючі цілі: $40 на оборону невинно засуджених, $10 на Дім Інвалідів і $10 на оборону політичних вязнів в Коломиї, разом переслано 60.00

Алентавн, Па. Збірка на оборону невинно засуджених, передав д. Ракочий 57.80

Менчестер, Н. Г. д. Голота переслав від себе на Дім Укр. Інвалідів 3.00

Болтімор, Мд. п. Т. Семенків переслала від себе на будову Дому для Інвалідів 100.00

Ню Йорк, Н. Й. д. Гельнер переслав на поширення преси „Сурма" 6.00

Бруклин, Н. Й. Збірка на повоздян від Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22 У. Н. Союза; з каси $50, а решту зложили члени 52.00

Біч Ботом, В. Ва. д. Петрик переслав на оборону невинно засуджених 2.00

Юнгставн, О. д. Присташ переслав на оборону невинно засуджених збірку з віча з 27. мая 75.00

Разом зібрано на Старий Край через Обєднання в червні 1928 $1,547.20.

До Українців Ню Йорку і околиці!

ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ.
ПРИ СПІВУЧАСТИ ДРУГИХ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
:——::——: уладжують :——::——:
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19. СЕРПНЯ С. Р.

Величавий Фестин

НА НОВІЙ УКРАЇНІ, Н. ДЖ.
ЧИСТИЙ ДОХІД НА СИРОТИНЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ТИКЕТ 75 ЦЕНТІВ, а містить: дорогу осібним потягом в обі сторони, вступ на Фестин. Тикети можна дістати у всіх Відділах У. Н. Союза і других Організаціях і в офісі GLOBE SERVICE CORP., 30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY. як також на Новій Україні в день Фестину.

В програму Фестину входить: Танці при добірній музиці, забави, літання літаком, продукції хору, вправи січові і скавтові, а найбільшою атракцією буде скок чоловіка з парашутом з літака.

„Хтось з учасників набуде одну лоту вартости $300".

Поїзд виїзджає з LIBERTY ST. NEW YORK, о годині 11-тій рано після нюйорського часу. Трен затримаєсь на Ліберти Стріт в Ню Йорку, в Байон, Елізабетпорт та Елізабет. До участи в тім фестині запрошуємо всі Відділи У. Н. С., Січи, Школи, Братства і Товариства, як і все наше Громадянство.

Комітет Відділів У. Н. Союза в Ню Йорку.

P. S. На випадок дощу — Фестин відбудеться в слідуючу неділю.

„КРАСНАЯ АРМІЯ" И УКРАЇНІЗАЦІЯ.

З нагоди роковин українізації совітської преси в УСРР проголосили большевики на Вел. Україні свято української соціялістичної культури. Харківський совітський часопис „Красная Армія" надрукував з цієї нагоди статтю, у якій „пояснює", чому „Красная Армія" виходить на російській мові. Стверджуючи, що совітський союзний уряд стремить до всесторонньої українізації совітського життя в УСРР, часовідношення червоної армії до цієї українізаційної політики є „на жаль" більше вороже ніж прихильне. Багато частин червоної армії на Великій Україні пис стверджує рівночасно, що відмовляється від передплачування українських часописів до своїх читалень, натомісць всі частини дуже радо передплачують московську або ростовську російську пресу. Не бажаючи оставляти червону армію на Великій Україні без преси, видає Штаб Харківської округи часопис на російській мові. Очевидно стаття закінчена словами потіхи для Українців, мовляв: прийде ще внедовзі час, що й у червоній армії українізаційна політика найде повне зрозуміння та підтримку. Покищо „Красная Армія" виходитиме надалі на російській мові, але матиме все велике „сочувствіе" для українізації. Чи не глум?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ШПИТАЛЬ ДЛЯ ДИКИХ ЗВІРЯТ.

Знаний у цілім світі зі свого богатства посіданих оказів фавни лондонський зоольогічний город має для своїх „вихованців" великий шпиталь. Шпиталем тим завідують визначні спеціялісти-лікарі, а заосмотрений він у всі найновіші лікарські урядження. В шпиталі істнує, наприклад, окремий відділ для малп, загрожених сухотами.

В дентистичній клініці є величезних розмірів прилади, бо пацієнтами лучаються нераз слони і гіпопотами.

Недавно треба було в тій клініці притяти великому дикови зуби, що виросли йому забагато і ранили рот. З великим трудом і при ужиттю ріжних підступів удалося загнати дика до вузької кліточки, де не міг повернутися і щойно тоді міг дентист приступити до небезпечної операції.

Немало трудів представляє і обтинання вростаючих в тіло медвежих та львиних пазурів, або також оперовання боляків, що творяться на звоях тіла великих вужів-душителів. Дуже часто треба лікувати рани, які завдали собі взаїмно звірята підчас малих, але крівавих боротьб. Найчастіше це лучається у малп, що найбільш похопні до бійки. За це великі звірята жиють у прикладній згоді. Тому було великою сензацією, як молодий лев убив у бійці тигрицю, що трапилося перед 7 роками.

До переведення операції треба нераз повного знечулення звіряти. Для хльороформовання таких великих звірят, як слони або гіпопотами, є в шпиталі щільно замкнені комори, в котрих введені звірята мусять віддихати впущеними через щілини парами хльороформу, причім лікар слідить через грубу шибу поступи усиплювання.

Вживається там також незвичайних способів при уділюванню звірятам лікарств. Носорог, наприклад, дуже любить помаранчі. Коли отже ходить про приспішення діяльности його серця, встрикується до помаранчі пів грама стрихніни, а хоч та доза є в 120 разів більша від найбільшої дози приписаної для людини, носорог видержує це з користю для свого здоровля.

СТРАШНИЙ БУРЕВІЙ НАД ПОЛЬЩЕЮ.

На цілій західній території Польщі, почавши від Варшави, Кракова, аж по Познань та Торунь, шаліла 4-го липня страшна буря з ураганним вітром, громами й хмароломами. Від громів загорілося поверх 20 сіл, жертв у людях, вбитих та спалених нараховано дотепер 37.

У Варшавіураган виривав цілі дерева, зривав дахи. При тому біля 50 осіб віднесло рани. В мент, коли буря зірвалася, було на летунському полі під Варшавою біля 30 літаків, які вітер зірвав у воздух та кидав відтак об землю. 15 літаків зістало розбитих, деякі розторощив вітер, розкидаючи по полі кусні заліза та повигинаної бляхи. Буря зірвала також поверх 100 телефонічних та телеграфічних сполучень Варшави з закордоном. 150-літні дерева літали у воздусі наче сірники. Втрати величезні. З усіх місцевостей, захоплених буревієм, приходять раз-у-раз алярмуючі вістки про страшні наслідки катастрофи.

Бурю спричинило перемішання зимного вітру, що йшов від Німеччини, з горячою 32-степеневою температурою, що налягла на всю західню Польщу. Така ріжниця температури мусіла викликати буревій з громами та блискавками.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

LITTLE JULIUS SNEEZER BY BAKER

OH-YOU'RE JUST THE FELLOW I WANT TO SEE!
I ONLY TALK TO PEOPLE THAT OWE ME MONEY!
I WOULD LIKE FOR YOU TO MAKE A LITTLE ADDRESS BEFORE YOUR SUNDAY SCHOOL CLASS NEXT SUNDAY!
THAT'S WHERE I SHINE!
HAVE YOU EVER HAD ANY EXPERIENCE SPEAKING BEFORE PUBLIC GATHERINGS?
HAVE I? I SHOULD SAY I HAVE!
THREE MONTHS ADDRESSING ENVELOPES!